

จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษา คือ สอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ นั่นก็หมายความว่า มุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้ หมายถึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้น และมีระดับของการเกิดที่น่าพอใจ หรือถ้ามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นอยู่แล้ว แต่มีน้อยก็สอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพฤติกรรมนั้นมากขึ้นจนถึงระดับที่น่าพอใจ หรือทำให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่มีอยู่แล้วไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์หรือดีกว่า เช่น เปลี่ยนจากการเป็นคนขี้เมื่อย มาเป็นคนประหยัด ในการจัดการศึกษาจึงควรจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่า จะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง เป็นไปในรูปใด และมีพฤติกรรมในระดับใด ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ต้องกระทำก่อนการเรียนการสอนจะเกิดขึ้น

จุดมุ่งหมายทั่วไป (General Objective)

จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายที่กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนว่าต้องการจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง หรือผลที่ต้องการจะได้ออกจากการเรียนการสอนคืออะไร จึงมักกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง เช่น จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑

๒๕๒๑

๑. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

๒. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิด และวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๓. เพื่อให้มีพรรคคณะที่ศรัทธาสมาชิกทุกชนิด มีระเบียบวินัยในการทำงาน ทั้งในส่วนคนและหมู่คณะ มานะ พากเพียร อุตุน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

๔. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพคอกฎหมาย และกติกาสังคม รับผิดชอบตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนเสริมสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

๕. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี และเสียสละ เพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี อย่างมีหลักการและเหตุผล

๖. เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต ทั้งส่วนตัวและครอบครัว รวมทั้งการฝึกและการศึกษาเพิ่มเติม

๗. การให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน

๘. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้รู้จักบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

๙. เพื่อปลูกฝังให้มีความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัย และความมั่นคงของประเทศไทย

๑๐. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

จุดมุ่งหมายทั่วไปที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีลักษณะกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายแต่ละวิชาในระดับชั้นนั้น ๆ เช่น จุดมุ่งหมายของวิชา สังคมศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดขึ้น โดยอาศัยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหลัก ได้กำหนดไว้ดังนี้.-

๑. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๒. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ในผลงานอันดีเด่นของคนไทย รู้จักธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช และรู้จักรักษาแบบอย่างวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ที่ค้ำจุนของชาติ

๓. เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีคุณธรรมประจำใจ และมีคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย

๔. เพื่อเสริมสร้างให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานในการพัฒนาสร้างสรรคและแก้ปัญหาในค่านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยอาศัยคุณธรรมและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญ

๕. เพื่อเสริมสร้างบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศ และในประชาคมของโลก

๖. เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ตลอดจนเห็นคุณค่า มีความรับผิดชอบ รวมทั้งให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายในแต่ละวิชาได้กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชาย่อย ๆ ลงไปอีก และจากจุดมุ่งหมายเหล่านี้ก็จะ เป็นแนวในการกำหนดหลักสูตรในแต่ละรายวิชา ที่จะให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ ดังเช่นจุดมุ่งหมายในวิชา ส.๑๑๑ และ ส.๑๑๒ ประเทศของเรา ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ให้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะและปัญหาทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือก หลักแหล่งที่อยู่อาศัย และประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น รวมทั้งสามารถนำความรู้ทางภูมิศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

๒. ให้สามารถ เขียน อ่าน และใช้แผนผัง แผนภูมิ และแผนที่ย่างง่าย ๆ ได้ถูกต้อง

๓. ให้สามารถสรุปเรื่องราวสาระสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเจริญของมนุษยชาติได้

๔. ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ความเป็นมาในอดีต และสภาพปัจจุบันทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง อันเป็นผลงานที่ชนชาติไทยช่วยกันสร้างสมเอาไว้ในอดีต

๕. ให้รู้จักวิธีแสวงหาและวิเคราะห์ข้อเท็จจริง รวมทั้งการรวบรวมหลักฐาน ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ไทยได้

๖. ให้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะของสังคมไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าของสถาบันหลัก และวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตของคนไทย

๗. ให้รู้จักใช้เสรีภาพตามขอบเขตของกฎหมาย และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสิทธิและบทบาทความรับผิดชอบของตนในฐานะ เป็นพลเมืองดีของสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม

๘. ให้ตระหนักในปัญหาประชากร และปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ และมีคุณค่าแก่สังคม

๙. ให้สามารถชี้ประเด็นปัญหา เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสามารถบอกหลักการ และแนวทางเบื้องต้นที่จะนำไปพัฒนาประเทศ

๑๐. ให้สามารถเลือกสรรคุณธรรม และข้อปฏิบัติที่จะพึงนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

๑๑. ให้สามารถวิเคราะห์การกระทำ ตลอดจนผลงานของบุคคลซึ่งทำประโยชน์ในสังคม โดยมีหลักฐานและเหตุผลประกอบ

ที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของจุดมุ่งหมายของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยหลายรายวิชาในสังคมศึกษา จะสังเกตเห็นว่าจุดมุ่งหมายแต่ละข้อของรายวิชา

ซึ่งพยายามชี้เฉพาะว่าจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ แต่พฤติกรรมที่จะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนนั้นยังไม่เด่นชัด เช่น "ให้ตระหนักในปัญหาประชากรและปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ และมีคุณค่าแก่สังคม" ผู้สอนจะสังเกตได้อย่างไรว่า ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตระหนักในปัญหาประชากรและสิ่งแวดล้อม หรือพฤติกรรมที่แสดงว่า รู้ เข้าใจ นั้น เป็นอย่างไร จุดมุ่งหมายระดับนี้จึงยังไม่เด่นชัดในการประเมินผลในตัวผู้เรียนว่า เขาได้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นแล้วหรือยัง หรือการเรียนวิชานั้นทำให้เขาได้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วหรือยัง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เป็นจุดมุ่งหมายที่เขียนขึ้นโดยยึดจุดมุ่งหมายทั่วไปเป็นหลักว่า เมื่อสอนเรื่องหนึ่ง เรื่องใดไปแล้วมีความมุ่งหวังให้นักเรียนได้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง แต่จุดมุ่งหมายทั่วไปนั้น กำหนดพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ไม่ชัดเจน เช่น พฤติกรรมที่แสดงว่า "รู้" "เข้าใจ" นั้น เราไม่สามารถสังเกตเห็นได้ในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงต้องระบุพฤติกรรมให้ชัดเจนลงไปว่า นักเรียนรู้หรือเข้าใจในเรื่องนั้น จะสามารถทำอะไรได้บ้าง หรือแสดงพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตวัดได้ พร้อมทั้งระบุระดับของพฤติกรรมที่จะยอมรับว่านักเรียนรู้อะไรแล้ว ในการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นควรจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้.-

๑. สถานการณ์หรือเงื่อนไข

เป็นข้อความที่บอกสภาพของสิ่งเร้าที่จัดขึ้นให้นักเรียนว่า จะให้เกิดพฤติกรรมในสถานการณ์ใด หรือในเงื่อนไขใด สภาพสิ่งเร้าดังกล่าวจะกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมออกมา สถานการณ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑) กำหนดสภาพการณ์หรือสิ่งของให้ ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับที่เคยเรียนมาแล้ว หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ เช่น

- เมื่อกำหนดแผนที่ทวีปเอเชียให้.....
- เมื่อนำภาพบุคคลสำคัญมาให้ดู ๕ ภาพ.....
- เมื่อกำหนดรายชื่อประเทศให้.....
- เมื่อกำหนดแผนที่โครงร่างทวีปออสเตรเลียให้.....
- เมื่อให้อ่านบทความจากหนังสือพิมพ์.....
- เมื่อกำหนดรายชื่อของบุคคลสำคัญให้.....

๒) กำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติให้ เช่น

- ห้ามใช้แผนที่ประกอบ
- ห้ามใช้เครื่องคำนวณ
- ห้ามใช้หนังสืออ้างอิง
- ห้ามใช้สูตรในการคำนวณ

ในการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม บางครั้งผู้เขียนจะไม่กำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขไว้ เพราะถือว่าในบางครั้งก็เป็นที่ยึดกันระหว่างครูกับนักเรียนว่า พฤติกรรมเหล่านั้น ครูต้องการให้เกิดในสถานการณ์ใด โดยเฉพาะสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งถือว่าละไว้ในฐานที่เข้าใจกัน

๒. พฤติกรรมที่คาดหวัง

หมายถึงการกระทำหรือการแสดงออกที่คาดว่านักเรียนจะกระทำไ้หลังจากได้เรียนไปแล้ว ซึ่งเป็นสิ่งแสดงว่านักเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายแล้ว พฤติกรรมที่กำหนดนี้ต้องเป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ดังนั้น ในการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังนี้ ควรจะใช้คำกริยาซึ่งช่วยให้ครูสังเกตหรือวัดพฤติกรรมของนักเรียนได้ เช่น

บอก	อธิบาย
เขียน	ชี้
เล่า	เปรียบเทียบ
สร้าง	พิสูจน์
บอกเหตุผล	ยกตัวอย่าง
วาด	วัด
เลือก	ระบุ

๑๑๑

คำกริยาเหล่านี้ ครูสามารถที่จะสังเกตวัดได้จึงเหมาะที่จะนำมาเขียนไว้เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แต่ถ้าใช้คำกริยา หรือคำที่ระบุพฤติกรรมไม่ชัดเจน ทำให้ครูไม่สามารถสังเกตวัดได้ เช่น

เข้าใจ	รู้
กระหน่ำ	ซาบซึ้ง
หรวบ	สนุกสนาน
เชื่อ	ประทับใจ
สนใจ	ศรัทธา
เห็นคุณค่า	รัก
ยึดมั่น	ชื่นชม
สำนึก	มีทัศนคติที่ดี

๑๑๑

ในจุดมุ่งหมายทั่วไปมักจะกำหนดค่าที่แสดงพฤติกรรมไม่ชัดเจน ครูจะต้องจำแนกออกมาให้ชัดเจนว่า พฤติกรรมเหล่านั้น จะมีคำกริยาที่สังเกตเห็นได้อย่างไร

บ้าง ที่แสดงว่า เขาเกิดพฤติกรรมเหล่านั้น เช่น (คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงคำกริยา ที่แสดงถึงพฤติกรรมที่คาดหวัง)

- นักเรียนสามารถบอกสาเหตุสำคัญของการเพิ่มประชากรได้
- นักเรียนสามารถเขียนสูตรการหาอัตราการเพิ่มประชากรได้
- นักเรียนสามารถอธิบาย คำกล่าวที่ว่า ศาสนาพุทธมีแนวคิดเป็นวิทยาศาสตร์ได้
- นักเรียนสามารถเปรียบเทียบ ลักษณะภูมิอากาศของภาคใต้และภาคเหนือของประเทศไทยได้
- นักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนได้
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ไทยของคัมภีร์ปัจจุบันได้
- นักเรียนสามารถให้ความหมาย ของทรัพยากรธรรมชาติได้
- เมื่อกำหนดเครื่องบูชาพระมาให้นักเรียนสามารถจัดที่บูชาพระได้
- นักเรียนสามารถแสดง ความเคารพต่อบุคคลต่าง ๆ ได้

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของคำกริยาที่อาจจะระบุในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกในประเภทย่อย ๆ ของจุดมุ่งหมายทางการเรียน

๑. คำกริยาในพฤติกรรมภาคความรู้ความนึก (Cognitive Domain)

๑.๑ ความรู้ความจำ เช่น บอก ชี้แจง บอกหัวข้อ บรรยาย ให้รายการ แยกประเภท ให้นิยาม ฯลฯ

๑.๒ ความเข้าใจ เช่น ให้ใช้คำพูดของตนเอง แปล เปลี่ยนรูป บอก ความคล้ายคลึง บอกความแตกต่าง ยกตัวอย่าง ชยบายความ ที่ความหมาย อธิบาย ความหมาย สรุป จัดใหม่ รายงาน ฯลฯ

๓.๐ การนำไปใช้ เช่น ใช้ ำชิต แสดงละคร สร้ำง เตรียม
เสนอ แกปัญห ำปฏิบัตการ ำล ำ

๔.๐ การวิเคราะห์ เช่น แยกความแตกต่าง วิเคราะห์ ค้นหา
เปรียบเทียบ บอกความแตกต่าง บอกความคล้ายคลึง ให้เหตุผล อภิปราย ตั้งคำถาม
สร้ำงความสัมพันธ์ ำล ำ

๕.๐ การสังเคราะห์ เช่น สร้ำง เขียน วางแผน เสนอ ออก
แบบ จัดเตรียม ผลิต แสดงเหตุผล แกไข จักระเบียม สรूपย่อ ำล ำ

๖.๐ การประเมินค่า เช่น ประเมิน ศักลิต เปรียบเทียบ ให้คุณค่า
เลือก วิจาร์ณ โต้แย้ง ให้เกณฑ์ ำล ำ

๒. ค่ำกริยาในพฤติกรรมภคความรู้สึก (Affective Domain)

๑. การรับหรือเอาใจใส่ เช่น ตาม เลือก บรรยาย ให้ ยึดถือ
พิจารณา บอกสถานที่ ซึ่ประเค้น เลือกสรร แกไข ทอบ ำล ำ

๒. การทอบสนอง เช่น ทอบคำถาม ช่วยเหลือ ยอมตาม ช่วย
อภิปราย แสดงความยินดี ก่ำหนดคชื่อ จักกระทำ แสดง รายงาน อำน ท่องจำ เลือก
บอกร เขียน ำล ำ

๓. การสร้ำงค่านิยม เช่น บรรยาย อธิบาย บอกความแตกต่าง
ศิกคาม ซึ่แจง เชื้อเชิญ เข้ำร่วม แสดงเหตุผล เสนอแนะ อำน รายงาน เลือก ำล ำ

๔. การจักระบค่านิยม เช่น ยึดมั่น จักเตรียม รวบรวม ผลิต -
ผลิต เปรียบเทียบ ทำใหัสมบูรณ์ ให้เหตุผล อธิบาย สรूप สร้ำงความสัมพันธ์ ปรับ-
ปรุงแกไข ำระเตรียม ำล ำ

๕. การสร้ำงลักษณะนิสัยค้วค่านิยม เช่น แสดงทำทาง ำกระทำ
เสนอ ตาม ทบทวน การปฏิบัติคน ำล ำ ทรวจสอบ ปรับปรุง จำแนก แกปัญห ำบริการ
ำล ำ

๓. เกณฑ์ยอมรับพฤติกรรม

หมายถึงการกำหนดระดับของพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาให้ครูสังเกตได้ หรือ เป็นข้อที่กำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกว่าควรอยู่ในระดับใด จึงจะยอมรับได้ว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้จริง แต่เกณฑ์ดังกล่าวนี้จะต้องมีขอบเขตจำกัดแน่นอน และจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้โดยควรจะมีระดับพฤติกรรมที่ใช้ได้ในขั้นต่ำสุด ซึ่งถ้าหากว่านักเรียนสามารถทำได้มากกว่า เกณฑ์ที่ระบุไว้ก็แสดงว่านักเรียนมีความสามารถเกินกว่าที่คาดหวังไว้เสียอีก แต่ตักนักเรียนทำได้น้อยกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ ครูจะต้องให้นักเรียนฝึกฝนหรือหาความรู้เพิ่มเติม จนนักเรียนสามารถเกิดพฤติกรรมได้ถึง เกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในการกำหนดเกณฑ์ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นครูควรที่จะกำหนดโดยยึดสิ่งต่อไปนี้

ก. ความสามารถของนักเรียนในชั้นนั้น เกณฑ์ควรที่จะกำหนดให้เหมาะสมกัน

ข. บัณฑิตของการเรียนเพื่อรู้ซึ่งโดยปกติจะกำหนดไว้ ประมาณ ๔๐ % ในการกำหนดเกณฑ์ของการยอมรับพฤติกรรมนั้น กำหนดได้ ๒ แบบคือ

๑. กำหนดเวลา ควรใช้เมื่อต้องการวัดทักษะ และความชำนาญ เช่น เมื่อต้องการให้นักเรียนฝึกทักษะในการทดลอง ในการใช้เครื่องมือ เช่น

- ทำเสร็จภายใน ๓ นาที
- ระบายสีในแผนที่เสร็จภายใน ๕ นาที
- ซอมเสร็จภายใน ๑๐ นาที
- จัดอุปกรณ์เสร็จภายใน ๑๐ นาที

๒. กำหนดจำนวนคำตอบที่ถูกต้อง ควรใช้เมื่อต้องการวัดความสามารถ ในขั้นการเรียนรู้ และความคิด จึงต้องอาศัยการคิดหาเหตุผล สามารถกำหนดได้ ดังนี้.-

- ก. กำหนดจำนวนคำสุดท้าย เช่น
- ยกตัวอย่างใดอย่างน้อย ๓ ตัวอย่าง
 - ใต้เหตุผลใดอย่างน้อย ๒ ข้อ
 - ทิ้งมอกใดอย่างน้อย ๒ วิธี
 - บอกประโยชน์ใดอย่างน้อย ๕ ข้อ

- ข. กำหนดเปอร์เซ็นต์หรือสัดส่วน เช่น
- บอกได้ถูกต้อง ๑๐๐ %
 - ทำได้ถูกต้อง ๘ ข้อ จาก ๑๐ ข้อ
 - บอกชื่อได้ ๔ ชนิด จาก ๕ ชนิด

- ค. กำหนดลักษณะงานที่ทำสำเร็จ เช่น
- เป็นแผนที่ที่มีสัดส่วนพอเหมาะ
 - เป็นโต๊ะหมู่บูชาที่มีลักษณะการจัดถูกต้อง

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่มีส่วนประกอบทั้ง ๓ ส่วน

คือ สถานการณ์หรือเงื่อนไข พฤติกรรมที่คาดหวัง และ เกณฑ์

- เมื่อกำหนดการกระทำมาให้ ๕ อย่าง นักเรียนสามารถ บอก ได้
ถูกต้องว่า การกระทำในข้อใดเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อความที่ ๑ เป็น สถานการณ์หรือเงื่อนไข

ข้อความที่ ๒ เป็น พฤติกรรมที่คาดหวัง

ข้อความที่ ๓ เป็น เกณฑ์

ข้อความที่ ๔ เป็น ส่วนขยายของพฤติกรรมที่คาดหวัง

- เมื่อกำหนดให้รวมแสดงบทบาทเกี่ยวกับพิธีบวชนาค นักเรียนสามารถ
แสดงขั้นตอน ของการบวชนาค ได้อย่างถูกต้อง

- ข้อความที่ ๑ เป็นสถานการณ์ หรือ เงื่อนไข
 ข้อความที่ ๒ เป็นพฤติกรรมที่คาดหวัง
 ข้อความที่ ๓ เป็นส่วนขยายของพฤติกรรมที่คาดหวัง
 ข้อความที่ ๔ เป็น เกณฑ์

การใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในการเขียนข้อสอบ

ก่อนที่ครูจะเริ่มการสอนบทเรียนในบทเรียนหนึ่งแก่นักเรียน ครูจะต้องระลึกเสียก่อนว่า จะสอนให้นักเรียนรู้อะไรบ้าง หรือควรจะสอนอะไรให้นักเรียน ซึ่งครูจะรู้ได้โดยการเปิดจุดมุ่งหมายของการเรียนบทเรียนนั้นเสียก่อน โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ที่แสดงออกมา สามารถสังเกตวัดได้ เมื่อครูทราบแล้วว่า จะต้องสอนให้นักเรียนรู้อะไรบ้างแล้ว ก็ถึงคราวของนักเรียนที่ควรรู้อะไรบ้างว่า ครูต้องการให้เขาทำอะไร จะใคร่เรียนฝึกฝนกันตรงเป้าหมาย ไม่เช่นนั้นแล้ว นักเรียนอาจจะฝึกฝนหรือจำเรียนไม่ฝึกตรงก็เป็นได้ คือมุ่งท่องจำในสิ่งที่ไร้สาระเราจะช่วยนักเรียนได้โดยการแจ้งให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในแต่ละบทเรียน เพื่อว่านักเรียนและครูจะได้เข้าใจข้อตกลงร่วมกัน ทั้งเกณฑ์ที่จะยอมให้ผ่านหรือไม่ผ่าน เมื่อทั้งครูและนักเรียนได้เข้าใจข้อตกลงกันแล้ว พอถึงตอนออกข้อสอบเพื่อจะวัดว่านักเรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อความยุติธรรม ครูก็ควรที่จะออกข้อสอบตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ได้ตกลงกันไว้ ลักษณะของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมจะทำให้เรามองเห็นแนวทางในการเขียนข้อสอบ เช่น

- จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม : นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของการเพิ่มจำนวนประชากรได้
 ข้อสอบ : ข้อใด คือสาเหตุที่ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ?
 ก. อัตรากาารเกิด

- ช. อัคราการตาย
 ค. อัคราการอพยพเข้า
 ง. อัคราการอพยพออก
 จ. อัคราการย้ายถิ่นออก
- พฤติกรรม : ความรู้ความจำ
- จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม : นักเรียนสามารถเปรียบเทียบขนาดของทวีปเอเชียกับทวีปอื่นได้
- ข้อสอบ : ข้อใดเปรียบเทียบขนาดของทวีปเอเชียกับทวีปอื่นได้ถูกต้อง ?
- ก. ใหญ่กว่าทวีปยุโรป ๒ เท่า
 ข. ขนาดเกือบเท่าทวีปอเมริกาใต้
 ค. ขนาดเกือบเท่าทวีปอเมริกาเหนือ
 ง. ใหญ่กว่าทวีปแอฟริกาประมาณ ๒ เท่า
 จ. ใหญ่กว่าทวีปออสเตรเลียประมาณ ๕ เท่า
- พฤติกรรม : ความรู้ความจำ
- จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม : นักเรียนสามารถจัดพวก คุณธรรม แต่ละประเภทได้
- ข้อสอบ : ข้อใดแตกต่างจากพวก ?
- ก. ทาน
 ข. สัจจะ
 ค. ปิยวาจา
 ง. อัศดจริยา
 จ. สมานัตตา

- พฤติกรรม : ความรู้ความจำ
 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม : บอกความหมายของเส้นไอโซบาร์
 ในแผนที่ได้
 ข้อสอบ : เส้นไอโซบาร์ในแผนที่บ่งบอก
 เรื่องใด ?
 ก. อุณหภูมิ
 ข. ระดับความสูง
 ค. ปริมาณน้ำฝน
 ง. ความกดอากาศ
 จ. อัตราความเร็วของลม
- พฤติกรรม : ความเข้าใจ
 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม : กำหนดตัวอย่างการกระทำให้นักเรียน
 บอกไควว่าการกระทำใดคนแสดงถึง
 ความอดทน
 ข้อสอบ : ความอดทนคือกรปฏิบัติเช่นไร ?
 ก. รีบส่งการบ้านก่อนใคร
 ข. พยายามคิดโจทย์ช้อยาก ๆ
 ค. ตรวจสอบรายงานอย่างรอบคอบ
 ง. ส่งการบ้านตรงเวลาทุกครั้ง
 จ. ขอให้ครูอธิบายเพิ่มเติมเมื่อ
 ไม่เข้าใจ
- พฤติกรรม : การนำไปใช้